

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

PREPARATIUS ELECTORALS

Cada hú ho fá á la seva manera

Els mauristas.

Els lliberals.

Els lerrouxistas.

La Solidaritat.

ULLADA POLITICA

ELS demà dinmenje no's publicarà el decret declarant disolts les Corts i obert el període electoral, que durarà no més que tres setmanes. El govern, avants de publicar-lo, s'ha pres tot el temps que li ha fet falta per montar la màquina, i ha procedit en aquesta tasca previa, sens el menor escriví. Té la paella pel mànech i fregí. La major part dels alcaldes de real nombrament han sigut remoguts i algunes ajuntaments suspesos i encauats. Y això s'ha fet senzillament per assegurar l'encasillat maurista, l'obra magna del Amo Toni, ab la qual compleix la promesa que va fer de dignificar el sufragi.

En la distribució de districtes ni tan sols ha tingut en compte les condicions especials de cada candidat. Tal hi ha que podia presentar-se en un que més o menys hi tenia relacions, y l'ha enviat a un altre, en el qual no hi coneix absolutament a ningú. Pero ja l'coneix en Maura, y ab això n'hi ha prou per assegurar-li l'acta y un siti en el prestatge dels conills de guix.

No hi ha recort de què may en aquesta materia s'hagués procedit en una forma tan absoluta, imperialista y despòtica. Altres fabricants de parlaments escoltaven als seus amics; pero en Maura no ha volgut entendre's ab ningú. Tant s'hauria valgut que hagués nombrat als futurs diputats per medi de decrets insertats en la *Gaceta*. No tindran sanch a las venes els partits d'oposició dinàstica si consenten aquest insultant abús d'omnipotència personal, resignantse a rebre l'almoyna d'algunes actes. Bé es veritat que, encenegats en els convencionismes que han fet d'ells una perfectes cortesans, serán capassos de dirse: —Qué s'hi ha de fer!... En Maura ens ensenyà'l camí. Avui ell; demà nosaltres.

Únicament Catalunya's redressa vigorosa y enèrgica contra les ominoses oligarquies, disposta a enviar a les Corts els diputats que 'ls catalans volén, y no 'ls que 'ns imposin. El moviment es tan fort, que ja's pot dir que no queda un sol *cunero* en condicions de lluita. De bonas a primeras han comprès que fora una temeritat afrontar la ferma resolució de tot un poble en defensa dels seus drets y de la seva dignitat. La Solidaritat catalana ha obrat el prodigi d'unir a tot un poble, posant treva a las diferencies d'idees y opiniós més contraposades, per rendir tribut al interès suprèm d'assegurar la legalitat del sufragi y fer neteja de tota la farda oligarquica.

Asseguran qu'en Maura espera la representació catalana pera que Catalunya declare lo que vol, en materia d'autonomia, contravertirlo y no donarles.

May ens hem refiat de que ni en Maura ni cap altre govern monàrquic pogués avenirse a satisfacer la més mínima de las aspiracions de Catalunya; en tot cas las satisfarà Espanya, legalment representada en Corts, quan las demés regions se decideixin a seguir el nostre exemple, a secundar la nostra acció redemptora. De manera que si en Maura's refia de quebrantar la Solidaritat dels catalans a forsa de quebrismes, en un torneig parlamentari, viu completamente equivocat.

Molt interessa l' problema de Catalunya; pero interessa més el problema d'Espanya, tant que aquell està ab l'últim tan intimament enllaçat, que fora impossible resoldre l'un separat del altre. A n'en Maura els nostres diputats podrán plantejarli el debat de la legitimitat d'una Corts per ell mateix fabricadas, de las ficcions monstruosas y intolerables en que viuen les oligarquies, de la impossibilitat del règim pera l'exercici d'un govern regular apoyat en las corrents de la opinió.

De manera que quan en Maura pregunti als nostres representants qu'es lo que Catalunya vol, aquests li haurán de respondre:

—De moment no vol sinó que te'n vagis tú y tots els politichs que haveu fet la desgracia d'Espanya, perque la nació pugui resoldre lliurement alló que millor entengui convenirli.

PEP BULLANGA

Els primers síntomas

A no hi cal dupte, Catalunya entra s'als en peu per la Solidaritat catalana. Sense necessitat de organitzades campanyas de propaganda y difusió, per la sola virtualitat de la idea solidaria, del un al altre confi del antic. Principat s'observa el mateix movement de resurrecció, de vigor, d'ansias de vida nova. Lo que 'ls enemichs sistemàtics de Solidaritat catalana s'empenyen en no volgues entendre, ho ha entès admirablement el poble català, en la seva heterogenea varietat de ideas y aspiracions.

Teniam rahó sobrada, quan un any enrera, en els primers albors solidaris, deyam que l'sentiment se tornaria pensament, y l' pensament acció. De plé actioném avuy, y l' indubitable victoria que coronara la gran campanya serà la consagració de una realitat esplendorosa no assolida per cap més poble de la terra. L' informe montón de que parlava en Maura, s'transformarà en pedestal gloriós sobre l' qual culminarà la imatge de un poble renascut.

Això induueix a creurelo lo qu'està passant ab la confacció de las candidaturas, y el gran entusiasme ab que van essent rebudas la major part de las proclamadas.

Tractantse d'elements tan distints y contraposats com els que integren Solidaritat catalana, se crea que seria empresa temerària y fins impossible arribar a un acord en la casi totalitat dels cassos. Hi ha districtes a Catalunya minuts desd'antich per tota mena de dissensions locals, apoyadas en diferencies políticas, en els quals tot se supedita a l'aquesta mena de qüestions de un ordre rastre. Donchs bé: en molts d'ells tots aquestes diferencies, que tant havien explotat els caciches, s'han resolt com per ensamblar la sola presentació de un candidat solidari. Tal es la influencia sanejadora de aquest gran moviment.

No negarem qu'en alguns, per fortuna contats, s'ha obtingut encarre un èxit tan decisiu; pero alentem l'esperança de que l'exemple dels primers exercerà la deguda influencia, y que a l' hora de la batalla que s'aproxima, tothom ocuparà'l seu lloc de honor.

Confeccionar una candidatura que ha de comprender uns quaranta noms; que ha de reunir prestigis suficients per captar l' apoyo decidit de la opinió; que ha de respondre a un equitatiu esperit de compensació entre los elements solidaris, representants de tots els matisos de l'opinió, desde l'extrema dreta a l'extrema esquerra, seria impossible intentarlo, si no 'contés per endevant ab la forsa de cohesió de la idea que a tots per un igual aliena. Y no es, certament, la Comissió de Solidaritat qui la fa per imposarla; es el poble mateix, son els elements actius de la política adherida al moviment que van creantla y donantla a llum.

Això veureu que diariament aumenta la llista dels diputats proclamats. Això veureu també, que la presentació de cada un d'ells en els districtes que han de representar, se tradueix ab actes tan grandiosos com els qu' en les passades festes han tingut lloc en els districtes de Valls y del Vendrell, en el de Lleida, en el de Arenys de Mar, en el de Santa Coloma de Farnés y altres punts, que representan l'assegurança de una brillantíssima victoria.

Certs caciches apoyats pel govern començan a prendre l' mon de vista. Fins en aquelles comarcas per elles més dominadas, comprenen que 'ls ha arribat la seva hora darrera. Ja no hi han de valdre coaccions, ni corrupcions, ni malas manys. El poble està de peu dret y vigila, y no 's deixarà intimidar, ni corrompre, ni enganyar.

Certs elements al servei de l'ambició de un aventurer, tractan de intervenir en alguns districtes, sense cap esperança d'èxit y ab el propòsit tan sols de restar vots als candidats solidaris pera fer el joch dels candidats caciquistas. Pero aquesta tasca repugnant tindrà per premi l'més espantós ridículs.

Ab això 'ls que s'obstinan en afirmar que 'ls anti-solidaris representan la tradició revolucionaria de la Unió republicana, veurán el tristíssim paper que 's fa representar a certs lerrouxistes convertits en ausiliars, en burlots dels candidats que patrocinan els caciches y las oligarquies monàrquiques, posició desatada y sospitosa que dona peu a tota mena de murmuracions.

Y es que no hi ha en tot Catalunya un sol districte hont el lerrouxisme pugui lluytar ell sol. Tampoco hi hauria pogut lluytar la Unió republicana, ab tot y ser tan poderosa, si desentenençades de las sabias y iluminoses inspiracions de D. Nicolau Salmerón, en lloc de cooperar ab noblesa y confiança al moviment de tot un poble, hagués comés la torpeza insigne de afrontarla y planterla cara. El resultat de las passades eleccions provincials així van proclamarlo; això hi acabarà de confirmar el resultat de las próximas.

Pero haverse embarcat en el vaixell de Solidaritat catalana, el partit republicà de Catalunya s'ha salvat y enfortit. La crisi que li han fet passar els anti-solidaris haurà contribuït a depurarlo d'equívocs perniciosos y de certas personalitats funestas que 'l desdoravan tractant de convertirlo en escambell de las seves ambicions y en plataforma dels desíduos despropòsits. Ja'l poble s'ha cridat a enganyar per sempre més: ja no tornarà a deixarse seduir ni per la llabia dels histrións, ni per las maniobras dels farsants.

* * *

Solidaritat catalana —no 'ns cansaré de repetirlo— es un moviment essencialment revolucionari. No la predica la Revolució; pero en canvi l'està fent. No engresa a las multituds ingénues ab paràulas inflamables y sense efectivitat possible; pero en canvi aixeca a tot un poble, concerta l'esforç de totas las classes socials y pronuncia l'divorci d'ellas y l'régimen.

Es una Revolució la que s'està realisant; una Revolució sense violències, sense efusió de sanch, sense desgracies. Pero superior a la forsa bruta es la forsa de la rahó: la sanch que 's llença es sanch perduda, mentre que la que fa batre 'ls cors, l'aprofita la patria y la beneficia 'l progrés; y las desgracies solen portar aficions sense consol y odios inextingibles.

L'heroisme dels ciutadans capassos de batre ab las armas a la má contra 'ls poders constitutius serà si volen molt hermos y fins digne de l'epopeya; pero pels seus efectes progressius y pels seus resultats práctics, no pot considerar-se superior al que desplega un poble enter, alsantse com un sol home, contra la corrupció y la tirania, y fent brollar de las urnas electorals la seva voluntat soberana.

Aquesta es la empresa que s'ha impostat y que cumplirà próximamente, ab serenitat de conciencia, ab entusiasme de cor, ab el noble orgull que li inspira la sagrada missió de redimir a Espanya.

Lluyant com lluita y vencent com vencerà sense que ningú pugui impedirlo, demostrarà qu'es apte para governar-se a sí mateix dintre del règim republicà democràtic y autonomista.

P. K.

L'univers es una conjunció de forces entre las quals la major es la que té rahó.
J. Clemenceau.

L'HISTRIÓ

N Lerroux ha acabat per resultar re-creatius.

Aquells que s'engrescafan tan fàcilment al sentirlo parlar sempre de Revolució, de calar focs a Barcelona per sos quatre costats, de fer rebre al poble 'l batisme de sanch, d'assaltar els Registres de la Propietat y cremar tots els papers y de transformar a las novícies dels convents en verdaderas mares, no sé lo que pensarán al veure'l avuy tan prudent y tan tota y posat en totas las seves coses.

Algú debia advertirli que 'l tirarho tot per la tremenda conduheix a fracassos com el de les últimes eleccions provincials, y no ha vacilat un moment en canviar el drama terrorífic per la comèdia d'entreto, a veure si això obté millor fortuna. Pero tampoc això li ha de valer, perque, ab aquest canvi, no complaurà el seu poble acostumat als excitanços forts, ni logrará enganyar als que 'l coneixen bé y se's saben de memoria.

Lo finich que conseguirà al canviar de papers es confirmar la seva fama de comediant, d'histrió.

* *

Que fa la comèdia y qu'està ben poc segur del seu paper, ho demostra el discurs que va pronunciar diumenge en el banquet de aliví que 's feu oferir pel Sr. Canals, president de l'Associació Republicana de la Dependència Mercantil. Després de la entrega del àlbum dels obrers, necessitava que 'ls dependents de comers l'obsequiessin ab un banquet. Un altre consol al seu últim fracàs electoral: el banquet de la derrota.

Recordant sens dupte qu'en Gambetta, en les lluitas contra Mac Mahon, arengà un dia als *commis voyageurs*, convertintlos en viatjants de l'acció republicana, se proposà imitarlo, resultant que 'l parodià ridículament. Vaya un discurs més cursi el que 'ls hi ha endilgar! Y es natural, perque en Gambetta era en Gambetta, y en Lerroux es en Lerroux.

En Gambetta fou un admirable constructor de la República, perque tenia talent y era desinteressat, mentre que 'n Lerroux es un perturbador de l'obra republicana, ab miras exclusivament al profit personal. En Gambetta no va enganyar mai al poble parlantli de una rebeldia bullanguera, y aquest es el sistema de 'n Lerroux. En Gambetta tingué tacto per no crear dificultats a 'ls en Thiers, antic monàrquic, esquitxat ab la sanch dels comunistes de París, quan per un sol vot de majoria feu sorgir la República conservadora de l'Assemblea de Burdeos, y en Lerroux se desenfrena contra en Salmerón, quan l'ilustre jefe de la Unió Republicana encarna el gran moviment de tot un poble, y divorciantlas de la dinastía, aporta a l'acció republicana el concurs de totas las classes socials, y el discòl Lerroux procedeix això per l'afany de anularlo y substituirlo, donantseli tres pitos de que tothom li digui y li demostri que està fent el joch dels monàrquics.

Pero en aquesta tasca perturbadora 's mostra tan inhàbil y matussor, que mentres diu en un párrafo del seu brindis: «La Unió republicana es indispensable y debe sumar casi (aquest *casi* es una preciositat) todas las fuerzas sociales que ninguna diferencia han de tener ante el comú enemigo, la monarquía», afegeix a continuació: «Republicano conservador es sinónimo de pasteler y abdicador.» Y mentres parla de que hi ha que procurar «un poco más de justicia y de bien para todos los humanos», es a dir, lo que bonament se pugui conquistar, afegeix, tirant per terra l'concepte: «Si creen algunos que por la evolución pueden resolverse estos problemas, están equivocados. Es indispensable la acción revolucionaria.»

Això no es discorre, es desbarra. Sole un cervell enterament xorch d'ideas y completament irreflexiu pot incorre en tan monstruoses contradiccions. Nos altres creym que moltes vegades el Sr. Lerroux no sab lo que 's diu, y si ho sab, hem de creure que ho diu tan sols per posar a prova l'estupides del seu auditori: para tomarle el pelo.

Pero prescindim de las seves arengas empedradas de contrasentits; prescindim de la música de sa especial xarreeca, que 's distingeix sols per una vana facilitat encubridora de una llàstima indigència de idees y conceptes; ¿no es la seva persona mateixa una contradicció vivent?

Se diu revolucionari, y no suspira més que per l'acta de diputat. ¿Per qué, si vol donar el cop de la Revolució, tanta febre, tant frenesi, per anar al Congrés? ¿Qué té que ferhi al Parlament? ¿Se creu que realisa obra revolucionaria anant allí a pronunciar discursos de tons conservadors, plens de miraments, encaixats en els convencionismes de aquella casa?

¿Se creu que impulsa la Revolució defensant las admissions temporals dels blats, millorant las condicions arancelarias dels cacaos de Fernando Póo, y fugint d'estudi quan se renyeix ruda batalla contra la odia Lley de Jurisdicció?

Donchs tot això de revolucionari no 'n té res. Torrant la pilotla li diré: «Eso sí que es pasteler y abdicador.»

Pero no s'ha de ser molt llest per endavinar els móvils de aqueix furor de 'n Lerroux per l'acta.

L'acta es la inmunitat, y la inmunitat es necessària en certa classe de tráfecs.

Y es un negociant, un *viveur*, un que vá a la seva, el pretendent a la representació de Barcelona en Corts. Quar vá comprender que Solidaritat catalana no l'hauria deixat caciquejar, ni negociar, ell que en un principi hi estava, la declarà immoral y se'n separà.

Pero 'l poble de Catalunya, en sa immensa majoria republicà, li passarà per damunt en les próximes eleccions generals, acabantse en un dia la ridicula comèdia; la comèdia de la qual siguerà un acle més: el banquet del diumenge, en el que pronuncià'l seguient bocadillo:

«Yo quiero tener el grande honor, y permitidme la j. cincia, de decir que por mi boca habla Espana entera.»

Catalunya, que fia en la Solidaritat la redempcio d'Espanya, per hora propria y en d'sagraví de la nació espanyola, l' dia 24 de abril, traerà del e-cenari al histrió, y com si siguerà un nino, el tirara al fossi.

P. DEL O.

Zaragoza han sorgit diferencies y discordias entre 'ls nostres amics de la Unió republicana, per emprenyarse allí hi ha qui s'empena en proclamar candidat a 'n Lerroux en la candidatura.

Pel mateix motiu han estallat graves dissensions entre 'ls nostres correligionaris de Sevilla. També allí hi ha qui s'empena en proclamar candidat a 'n Lerroux.

Ni a Sevilla, ni a Zaragoza hi ha Solidaritat catalana, el pretext que ha invocat sempre per pertorbà a Barcelona, y no obstant, ja ho veuen, en Lerroux, que dona per perduda l'elecció aquí, tot ho desbarata... a benefici, en últim terme, dels monàrquics, que no deixaran de aprofitar-se de las nostres discordias.

De tal manera s'ha anatclarejant, que ha de ser cego qui no li vegi no ja una, sino las dos orellas. La orella de l'ambició y la de la complicitat ab els monàrquics, tan grossa l'una com l'altra.

Els republicans conscients de aquí y de tot Espanya, ja saben lo que han de fer si volen lluir al partit de la mala influencia de aquest home funest: agafarlo per las dos orellas y revolcarlo.

En la impossibilitat de fixar quinas foras, si las republicanas o las regionalistas son las preponderants en el districte de Granollers, es aquest l'únice de Catalunya que s'ha deixat lliure.

També en Benot, jefe del partit federal nacional, es dels que no entenen la Solidaritat. No estarà per demés que l'Sr. Pi y Arsuaga, candidat solidari per Sabadell y company del Sr. Benot en el Consell directiu del partit li dongués algunes explicacions, ab les quals no dumptem que l'convencera.

Un periòdic militarista de Madrid escriu lo següent:

«Tots los días se recben anuncios de próximos conflictes; todos los días los periódicos catalanistas, directa o indirectamente, insultan y menoscopian á Castilla; todos los días aparecen caricaturas groseras. ¿Qué se hace? ¿En qué se piensa? ¿Dónde está la Ley de Jurisdicciones?»

Com que 'ls anuncis de conflictes y 'ls insults y 'ls menyspreus á Castella no existeixen més qu'en la imaginació dels atiadores d'odis contra Catalunya, y l'atiar odis contra qualsevol de les regions d'Espanya està penat, també nosaltres, com el diari militarista, preguntém: «Dónde está la Ley de Jurisdicciones?»

Un candidat que deserta de las filas monàrquiques per ingressar resultant en el gran exèrcit de la Solidaritat catalana: el Sr. Garriga y Massó, que's presenta per la Seo de Urgell.

El seu contrincant es el marqués de Baztán, fill de 'n Martínez Campos, l'hèroe de Sagunto.

En Maura, per assegurarli l'elecció, ha nombrat governador de Lleida é un ajudant seu, qu'eu mili tar. Y á pesar de tot, com la qüestió son vots, y 'ls vots estan per damunt de totes las influencias oficiales, estem segurs que la Seo de Urgell aquesta vegada serà un baluard invencible de la Solidaritat.

VILASAR DE DALT, 25 de mars

Aquí hi tenim un centre obrer quins socis temps en rera, veient que totes las escolas d'aquest poble eran catòlicas, van determinar posar-se una. Com que aquesta societat no es política, en plena sessió va acordar que la ensenyansa fos lliure; que qui volgués aprendre de doctrina podia, y qui no 'n volgués aprendre, que no n'aprengués.

Resulta, donchs, que encara no fa mitj any qu'aquesta escola es fundada, y l'altra dia s'hi presenta un esotanat vicari d'aquest poble, fentlosi un sermonet dels seus, y diuent á ne's noys que, havian d'anar á confessar.

Baix aquest punt de vista ja varen trencar el reglament, y l'endemà de tot això, no sabém si va ser política del mestre, que 'ls noys varen anar á confessar. Pero encara que, fos política del mestre, nosaltres hem de dir, «de què serveix la junta democràtica?» De què serveixen aquells democràtics que, temps enrera criticaven les escoles clergicals?

LA LLACUNA, 11 de mare

En aquest poble la vinguda del Sr. Zulueta y demés companys va causar gran satisfacció á totes las persones de bona fè y honradès, pero als cacichos no gaire, y principalment á dos que la pintaven de republicans.

El dia de les eleccions els hi hauria agratit veure á l'escarabat jove com corriva de una casa á l'altra perque anessin á votar la candidatura del cacich. Malaguanyat trallat se pendrà si hi torna aquesta vegada.

S. ISCLE DE VALLARTA, 21 de mare

En aquest poble disfrutem d'un merlot que refila com un canari y durant aquesta Quaresma ha fet el septenari de S. Joseph y tots set dies ha estat bramant dintre del seu mistic cubell, y han sigut tants els llançats que han acudit al seu Centre de fer pessetas, que fins se trobà el dia de S. Joseph que acabà totas les hosties y tingué que regatejarlas als feligresos, perque les que tenia al pot se li acabaven per moments.

«Apa, xalet; d'això se'n d'u tenir salida!»

MONISTROL DE MONTSEERRAT, 20 de mare

Decididament els ministres de l'Evangeli, veient que 'ls seus prossòlits cada dia minvan més depresa, han acordat canviar la tècnica de convertir, deixant la man-suetut de la que fins ara apareixaven estar vestits per anar á la reconquesta de lo perdut á trompada seca. Així mateix, per no anar més lluny, un ministre d'aquests s'encarà amb un germà seu y que si tu era catòlic, que si tu no era catòlic, el reverend, sense respectar la blancor dels cabells de sos vellets parents, ventá una bofetada al germà tossut. Aquest, que 'l tal argument li semblà una nimica massa contundent, s'abronjà ab furia; y ja tenim al representant de Deu al celstell per terra, armantse una sarracina de cops de puny de cent mil dinmons. El tal pastor si que anant per llana, vár sortir ell l'esquilat. Als que no saben practicar més que la intemperança, la imposició brutal y la violència, això els cau al pel. Ab poques sessions com la deahir potser se despertaria aviat l'esperit de moltó dels idem que 'l segueixen.

FIGUERAS, 25 de mare

Gran es la animació y l'entusiasme que hi ha pera les pròximes eleccions de diputats á Corts, donant-se com á seguir el triomf del candidat federal de Solidaritat catalana Sr. Salvatella, el qual s'ha sapigut captar les simpaties del districte en la darrera legislatura. La Xanfina, centre que's titula autonomista y de Unió republicana y el qual no es format mes que per disidents de tots los partits republicans y per anyadura antisolidaris, ha nombrat candidat antisolidari a 'n Anton Jonama, molt conegut á casa seva. Dita proclamació, que ha sigut feta pels dos ó tres que manejan les cireres de dit centre y parodian la dictadura d'en Lerroux, ha mogut gran alborot, puig son molts els socis que al enterarse de això s'han donat de baixa.

SORT, 15 de mare

Les eleccions pera diputats á Corts s'atansen á passos agregants y aquí, igual que per tot, es el tema de totes les conversacions el triomf de la próxima legislatura. Se amonen distints noms pera la proxima lluyna; ningú sab en concret quina seran els contrincants y l'única pregunta que tothom se fé, es la de si serà ó no serà reelegit el que en l'actualitat desempenya tal càrrec, don Emili Riu. Tot es cosa que podrà esser, en los temps que corre, puig si bé es cert que en les capitals ha desaparecut el caciquisme, tenim que confessar, per desdits nostra, que aquí á les muntanyes impera en abundància. En Riu, ha sigut republicà; en Riu, pertany al partit liberal; en Riu, de moment que no ha fet cap pública manifestació de adhesió á la Solidaritat, es antisolidari; en Riu, té una gran massa de paisans que, convencuts de que cap benefici ha de reportar á son país son nombrament de diputat, estan completament desenganyats d'ell; en Riu te, com á sacrérra propagandista literari seu, á un tal Sr. Coy, capellé per mes senyars, que ha lograt guanyar les antipàtias de la majoria de sos compatriots ab la publicació de sa obra «Sort y co-

marça Noguera-Pallerassa»; en Riu, diuen y nosaltres afirmem, es un... de tants; en Riu es caciich; en Riu es un desmemorist y per tots aquests y altres motius, ens aventurem á adelantar que 'n Riu, podrà sortir elegit per Sort-Viella, pero may serà son diputat, puig de guanyar, haure de comprar l'acta, ab aquells vint mil dures, que diu que's guarda pera tal objecte. «No podrà esser fàcil, que 'l combatent del senyor Riu fos una persona prestigiosa y solidaria y li sortis á 'n el senyor Riu el tret per la culata, perdent tous y esquelles? Tot pot esser y nosaltres ens en alegrariam.

Espurnas

En Weyler: —Pobre senyor! passa un apuro mortal. —Segurà sent liberal? —Se farà conservador? Tant l'empipa'l compromís que, á fuer de bon espanyol, per temor de fé un bunyol vol consultarlo el pafs.

La pregunta m' sembla vana, y desde ara li diré que per nosaltres pot fé lo que li dongui la gana.

Ja han arribat las cédulas; ja son aquí, apiladas, mostrant en grossos números l'import del nou recàrrec. Ja han arribat las cédulas del present any de gracia... Y ara, quin dia arriban las ganas de pagarlas?

Volverán las obscures golondrinas als Josepets els nius á fabricar; volverán las batucess de las urnas á inflamar el cor dels nobles catalans; volverán á sentirse llargs discursos, de indigno contubernio salpicats...

Pero 'ls èxits passats del jipijapa, las hermosas entrades triomfals, las proclamas en tò d'ordén y mando, els brenars que allà al Coll l'home va armar, els grans jorns en tots lli ponfan, no volverán!

Al Marroch hi ha gran sarau desde fa quatre ó cinc dies. França ha rebut una ofensa tan cruel y tan gravíssima, que no hi ha ningú qu'esperi que la cosa 's renti ab tinta.

—Serà aquesta la senyal del bullit que s'aproxima y pel qual el brau Guillém el sobre impacient afila? —Reventarà ab tal motiu la conflagració prevista y fins era conjurada ab l'unguent blanch d'Algeciras?

Per que pugui sé, espanyole, crech que convé no admirar y tanca immediatament las portes de la botiga, que 'l perill es aquí á prop, las vidrieres son molt primas... y m' sembla, 'm sembla que vé una seria trencadiça.

Van passá á prop meu tres homes y al punt vaig dirme: —Aquests mestres de la fornada darrera. —¿Què per què ho vaig pensar? Era tan fácil coneixells... L'up portava crucifijo y 'ls altres dos duyan mueble.

—Betlém guardava una espasa de mèrit excepcional: era la que Sant Ignasi usava avans de ser sant.

—Vols f'el favor de donarnosla per posarla al nostre altar? —van d'un dia els jesuïtes al guardià del talismà. Aquést, senzill, hi va caure, va entregars'lo y ara, es clar, al pensar que ha perdut l'eyna que tingué tants y tants anys y que ab just orgull mostrava

—Cóm y qué?... Això responerá á las mevas amargas queixas? No sou el meu conseller? No sou el meu aliat?

—Me sembla, Abd-el-Aziz, qu' exaggerou una mica las coses. Ni soch el vostre aliat ni soch el vostre conseller. Digueume el vostre amich, y prou.

á alguns visitants triats, exclama: —Què he sigut tonto al dà el recor del gran santi! ¡Cóm m' he rendit sense lluyna! ¡Cóm m' he deixat desarmar!

—Jo per aquèst voto.

—Jo per aquell altre.

—Tú ets un reactionari.

—Tú ets un pobre manso.

—Cafre!

—Poca solta!

—No sé cóm m' aguanto...

—Farsant!

—Embustero!

—Tarumba!

—Pallassó!...

Y en estas disputas,

llegant los francesos,

pujan y s'enfilan

ab impuls tan bárbaro,

que si algú no mira

prompte d'arreglarlo

es fàcil que un dia

passen un mal rato.

Diu que v'el rey d'Inglaterra?

Ens es igual, caballes.

Ne té tants ja aquesta terra!

No vindrà d'un anglès més.

C. GUMÀ

EL NÚVOL D'ÀFRICA

(CONFERÈNCIA TELEFÒNICA ENTRE MARRUECOS Y BERLÍN)

—Dilín... dilín... dilín! Kaiser... ¿Sous vos?

—Sí. Y vos ¿qui sou?

—L'emperador del Marroch, el propi Abd-el-Aziz.

—Ah! Digueu. ¿Hi ha novetats?

—Y grossas. Casi estic ja en el cas d'haver de dir allò de 'n Pitarra:

—Si Mahoma no 'ns ajuda, això se'n va á can Pistrats.

—Dimontri! Conte, que 'm feu estar ab ansia.

—Els meus súbdits han matat á un francés.

—No més un?

—Per ara s'han contentat ab això, pero 'l seu propòsit es traballar després en major escala.

—Y per què l'han mort?

—Oh! Això ho sabreu vos, que diu que sou el qui ha donat l'idea.

(El telèfon calla, pero transmet un rumor extrany, com d'algú que s'està mossegant els llabis.)

—Kaiser, ¿ahont sou?

—Aqui, digueu, digueu: ja us escolto.

—Pues, França està indignadíssima y 'm demana satisfaccions.

—Doneuhui. Digueuli que ho sentiu molt, que no ho volia fer, que procurareu que la cosa no's repe-teixi...

—Cá, barret! Pica més alt; no 's contenta ab excusas. Exigeix el castic dels culpables, vol un homenatge á la bandera, reclama una indemnisió...

—Y això, naturalment, no pot ser...

—Es clar que noi ¿Cóm voleu que vajó jo á castigar á uns pobres moros que no han fet altra cosa que cumplir ab el seu deber?

—Doneu llargs al assumpt... Mireu d'entretenir als francesos...

—¿Cóm?

—Digueu que obrireu una informació pera acliar els fets y depurar responsabilitats...

—Pero ¿que us penseu que França baixa de Coll serola?... Es tart per anarli ab aquesta qüestió. Ja ha comensat á traballar.

—¿Qué ha fet?

—S'ha apoderat d'Uxda, sobre la frontera aragonesa.

—Y qué!

—¿Cóm y qué?... Això responerá á las mevas amargas queixas? ¿No sou el meu conseller? ¿No sou el meu aliat?

—Me sembla, Abd-el-Aziz, qu' exaggerou una mica las coses. Ni soch el vostre aliat ni soch el vostre conseller. Digueume el vostre amich, y prou.

—Doncha bé, á titol d'amich, á titol de lo que s'gani, heu de ferme el favor d'ajudarme á resoldre l'conflicte.

—Veyám, no 'ns precipitèm... ¿Qué era el francés mort?

—Un metge.

—Y per un trist metge arman tanta saragata? Y potser ja era yell...

—Aixís, aixís...

—Digueu á França que n' hi pagareu un de nou.

—Guillém, reparo que us preneu la cosa á broma, y en veritat us dich que no es això lo que jo esperava de vos. Si 'ls francesos, com á mi m' han ocupat á Uxda, us occupassin á vos una població del vostre imperi, potser us mirari d'un'altra manera.

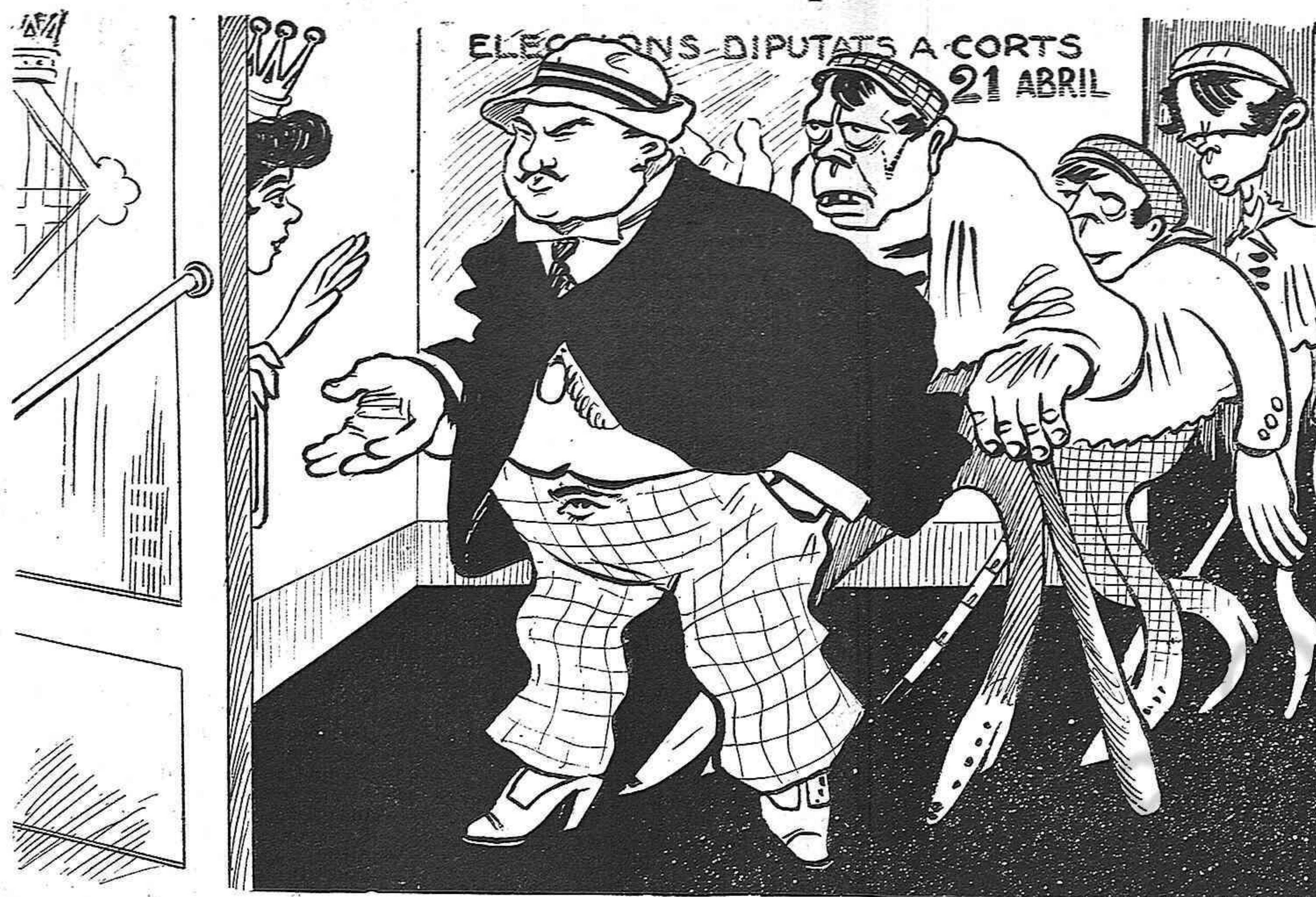
—No us enfadeu y parlém á pams. ¿Creyeu de debò que la qüestió pot portar conseqüències?

—Y gravíssimas.

—¿Per què?

</div

Vigilia de Pasqua

—¿Que no hi haurá mona aquest any per un servidor?
—Mona no, però torna á passar el dia 21 del mes que vé, y t' daré un mico.

No val á dir coses que no son.
«De l'un costat las oligarquías y de l'altre costat el poble que ansia redimirse.»

Y cenyintnos á la nostra ciutat: «De l'un costat el poble de Barcelona, y de l'altre costat en Lerroux.»

Se diu qu'en Maura ha escrit una carta als governadors de Barcelona y Tarragona, dientlosos entre altres coses:

«Que derrotin á n'en Sagnier, me doldrà molt. Que no surti elegit en Canals ho sentiré vivament. Pero jay si fracassa l'Alegret, me considereré fracassat jo, y presentaré la dimissió. ¿Com ho faria pera governar sense ell? L'Alegret es l'alèrgia del Congrés, y sense alèrgia no hi ha vida.»

Els elements lerrouxistes han presentat candidat per Figueras al Sr. Jonama y Vergonyós, enfocat del solidari Sr. Salvatella.

Sentim que l'Sr. Jonama's prestí á n'aquesta combinació, que no pot donarli cap resultat satisfactori.

Perque hi entrará Jonama Vergonyós y tal pot ser la derrota, que n'surti Jonama Avergonyit.

En Lerroux tractava de ficarse en la candidatura republicana de la circunscripció de Tarragona, pero es tal el disgust que s'va promoure entre ls repùblicans, fins en els que son poch amichs de la Solidaritat, que no tingüe més remey que renunciar á la seva empresa.

Devia compredre que ab la derrota que sufrirà á Barcelona ja'n té prou, ¿per qué anarne á buscar un'altra?

Deya un fidel devot:

—La religió es necessaria pera ben morir.
Réplica d'un explotador de les creencies:
—Jo més m'estimo utilisarla pera ben viure.

No's dirá qu'en Maura no pensi ab nosaltres. A cambi del gran regalo que li faréni enviantli un abrumador contingent de diputats solidaris, ell ens envia la primera remesa de cédulas novas ab el reçàrrec del 100 per 100.

Encara humides de la impremta han sigut remesas á Barcelona, primer que á cap altra ciutat d'Espanya. En materia de fernos afliuxar la mosca 'na otorga la preferència.

Pero vají ab cuidado l'Amo Toni, que las moscas devegadas pican.

Catalunya està demonstrant avuy que basta desvetllar al poble per acabar ab el caciquisme.

Acabat el caciquisme, acabadas las oligarquías.

Y sense oligarquias, desapareix tot lo que serveix de destorn a la regeneració d'Espanya.

Catalunya, donchs, està realisant en aquests moments la més trascendental y positiva de las revolucions. Cada vot es un tiro ben aprofitat: fa blanch y no fa sanch.

Al efectuarse l'traslado de la espasa de Sant Ignaci desde Betlém á la iglesia que 'ls Loyolas tenen al carrer de Casp, vaig recullir al vol el següent diálech:

—Ayay: ¡San Ignaci tenia una espasa? No ho sabia.

—¿Qué no veus que avants de ser jesuita era militar?

—¿Y qué 'n farán els seus deixebles y successors de aqueixa eyna? Es ab un instrument de mort com se practica l'Evangel?

—No ho sé; pero preguntals'ho á 'ells mateixos, y 't dirán el gran partit que treuen, de las armas blancas, y especialment del sabre.

Té rahó *El País*: el separatisme no's troba á Catalunya. Ahont s'ha d'anar á buscar es en els Ports de mar, en el moment en que sarpan els grans barcos carregats d'emigrants. Aquest es el verdader separatisme. No hi ha separació més trista que la dels brassos útils que fugen de la mare patria, acosats per la fam.

Al partir días enrera un vapor del Port de Málaga, alguns d'aquells desesperats feyan *cortes de manga* á la terra que deixaven.

Y un altre, travessente uns espardenyots y tirantlos á terra per la borda, exclamá: —Pa Maura!

Lo mateix que a n'en Maura els podia dedicar á n'en Morat ó qualsevol altre dels oligárquics laborants del més horrible dels separatismes.

En un dels últims conceils de ministres se vā acordar que totas las societats obreras abonin á l'Hisenda les drets de timbre.

Això es com demostra l'govern conservador el seu carinyo al proletariat.

En maters de afliuxar la mosca, tracta als obrers com á capitalistas. Y encara serà capas de dir: —No podrán queixarse de que no 'ls hi tingui las més altas consideracions.

Lo supérfluo toca de dret als que no te res. —Fontenelle.

Empaytat tot lo dia pels acreedors, trobantse sens una pesseta, ni sabent abont anarla á buscar, el pobré Pau, desideix suicidarse. Y com no té medis de comprar un ganivet, ni un revólver, ni una mala corda, de totes las morts possibles tria la més barata, la qu'está al alcans de totes las fortunas.

Se tira de cap á mar.

Pero no té temps de donar el cap-bussó, que ja un desconeigt se precipita á l'aguya darrera d'ell y l'deixa á salvo sobre'l moll.

—Company — li diu — hauren de confessar que'm deveu la vida.

Y l'infelís Pau, estirantse 'ls cabells mullats, exclama:

—Malehit siga... ¡Un inglés més!

L'escena passa en una casa aristocràtica.

Un criat se presenta á la Marquesa y li diu:

—Senyora, 'l cotxero ha caygit malalt.

—¿Qué té?

—Un atach de gota.

—Vàlgam Deu, á quin temps hem arribat; que ja fins els criats tenen las mateixas malalties que 'ls amos!

L'Elissa, una dona prima, menuda y delicada s'ha casat ab un fabricant rich, ordinari, groixut y de molt pes.

—Sembla mentida — li diu una seva amiga — que tú tan fina t'hejas unit ab un home que sembla una bomba de aquellas que alsan al torín.

L'Elissa ab molta convicció:

—Pero es un home molt complascent. Podrà semblar un globo com tú dius; pero á les meves mans es un globo dirigible.

Al punt me vaig aixecar
y m'despedeixo
del smich y li vaig dí:
—Me n'vaig de dret á dormir
tant bon punt surti d'aquí;
t'ho garanteixo.

La xarada es acabada
y ab això, volgut lector,
te demando per favor
que m'dispensi si es pesada.
Si un cop l'has endavinada
m'envias la solució,
pel meu Sant (si ets bon minyó)
y per no darte més lata,
te convidó á xacolata,
á melindros y v'bo.

COLL DE CLAU

ANAGRAMA

En Total es un subjecte
que ademés d'esser formal,
sol fer á voltas unes tot
per cert, ab molta total.

TRES CALANDRIS DE MASNOU

MUDANSA

En Roch va comprà una tot
á la total de Mollet
pera quan sortíss á tot,
á cassa, ell y el baylet.

A. ROCA COLL

TARJETA

GIL ARANDA
SANS

Formar ab aquestes lletras el títol d'una sarsuela.
CARABACH

CONVERSA

—Sabs qu' s'ha suicidat, Minguet?
—Qui, Lola?
—El germà de la dida.
—El mitjà?
—No, home; ara mateix acabo de dirlo, y encara m'ho preguntes?

PEPET DE POBOLEDA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	—Nom d'home.
5	2	3	4	1.	—Fruuta (plural).	
5	2	3	2.	—Nom d'home.		
3	4	5.	—Peix.			
5	6.	—Vejetal.				
2.	—Vocal.					
2	1.	—Signe aritmètic.				
5	2	3.	—	—	—	—
5	4	3	2.	—Autoritat.		
1	2	5	6	4.	—Peix.	
5	4	3	3	6.	—Poble català.	
5	—	—	—	5.	—Consonant.	
3	2.	—Nota.				
1	2	5.	—Vejetal.			
4	3	5.	—Instrument musical.			
5	4	3	6.	1.	—Ciutat.	
5	4	1	1	4.	—Verb.	
1	2	3	3.	4.	—Eyna de fuster.	
2	3	4.	—Consonant.			
1	2	3.	—Verb.			
5	4.	—Aliment.				
4.	—Vocal.					

N. MUTSU-HITO

GEROGLÍFICH

I

1904

: : I

T

C C C

LXV

D I I

MOKA SOKA Y C.ª

A LO INSERTAT EN L'ULTIM NÚMERO

1. XARADA.—Sim-pá-ti-ca.
2. MUDANSA.—Pan—Peu—Pou.
3. FUGA DE CONSONANTS.—Archs—Rech—Cid—Sol—Bruch.
4. TERS DE SÍLABAS.—GA MI SA
MI QUE LA
SA LA DA
5. CONVERSA.—Elda.
6. GEROGLÍFICH.—Del ou val mes la clara que la closca.

Han endevinat totes ó part de las soluciones corresponents al número anterior, els caballers: Dos aficionats del Port de la Selva, Moka Soka y C.ª, Tres germanets (a) Els Trullassos, Quimet Pou, Dos parroquians de cal Esteve Barbé, Anicet Quer, Anton Quer y Rocalbas, Pepe de Poboleda, i R. A. (a) Fau de les caixas curties.

XARADA

Dugas-inversa un Total
instalat al camí-ral,
vaig anarhi per Nadal
per passá un rato;
aquell dia casualment
hi assistí molta gent
per contemplá «L'Naixement»,
qu'era molt maco.
M'assento, y al meu costat
en Carlos del cat Rullat
trobo per casualitat
y armén conversa.

—Noy, no 'm pots venir mes bé;
donchs te tinch de fa á sabé,
qu' un tallé estableixó de
sis quart-cinch sexta;

ab això, á la téva tres
ho deixo; ja sabs qu' en res
hu-quart may lo que no es;

per lo qu' espero,

que serás parroquiá;

donchs á casa has de trobá'

lo mes perfecte que 's fá

y no exagero.

—Molt bé dius; prò si no vinchs

no 'n fassis cas, perque tinch

á la cama drets, un cinc

y haig d'explicarte,

que desd' ara t'asseguro

que si d' aquest mal me curo

vindré ab el fill de l'Arturo

á visitar-te...

Al dir això, un quart se sent

com de piano, y al moment

se comenza el «Naixement».

Ja ningú calla...

D'una hu terça com tres quart

blanca, se veulen baixar

eis Reys, que van á adorar...

Riu la canalla.

Passan camells y pastors.

Un noi diu: —Tres-tres; hi ha un gos.

Tothom parla. Un fins te tòs.

Y jo 'm quint-quarta.

Apareix el ruch